

Na het ACW-congres

En nu vooruit...

Het ACW-congres 'Beweging en beleid' zit erop. Zowat zevenhonderd beroepskrachten en vrijwilligers hebben op 27 november, in het Internationaal Congrescentrum te Gent, de laatste puntjes op de laatste 'i's' gezet voor (vóór) de goedkeuring van de zes krachtlijnen en actieplannen. En nu vooruit... zou Cardijn zaliger gezegd hebben. Want, inderdaad, nu begint het echte werk pas, de systematische en stelselmatige uitvoering van de congresbeslissingen.

De gids op maatschappelijk gebied peilde alvast bij een drietal bewegingsmensen "of de congresinhoud perspectieven bevat voor uw verdere werking". Zit er (toekomst)muziek in? Kunt ge er mee naar de oorlog, bij wijze van spreken?

Hun oordeel vindt u hierbij.

Stefaan Vercamer (ACW-secretaris Zuid Oost-Vlaanderen)

Er voor zorgen dat engagement goed kan gedijen

Uitdagingen na het ACW-congres? Er is zóveel te doen dat het er zal op aan komen om, op elk niveau, weldoordacht de juiste koers uit te stippelen, de ploeg goed voor te bereiden op een lastige wedstrijd en héél alert te zijn. Zoals bij het wielrennen, kennen ook wij het koersverloop niet van tevoren. Maar dat maakt het nu net spannend en boeiend.

LOKALE AANWEZIGHEID, OPEN DEUREN

Vanuit het geloof in een democratische, verdraagzame en sociale samenleving zie ik onze beweging als een verdedigster van de gewone mens, met een brede en kwaliteitsvolle dienstverlening. Ondanks alle reorganisatiegolven blijft het een uitdaging voor elke organisatie, en voor de beweging in haar geheel, om lokaal sterk verankerd en aanwezig te blijven, met open deuren voor iedereen.

NETWERKVORMING, INTERN EN EXTERN

Terecht heeft het congres gezegd dat we maar zullen kunnen wegen op het beleid, dat we maar iets zullen kunnen veranderen of laten veranderen aan het beleid, als we voldoende mensen en de media kunnen mobiliseren én een sterk dossier hebben. De krachten bundelen, is dan ook de boodschap. Terecht. Voor het ACW ligt hier de grote uitdaging om het lappendeken van de organisaties goed samen te houden. Deze laatste zijn momenteel georganiseerd op zeer verschillende niveaus. Veel informele en formele contacten tussen verantwoordelijken zijn weggevallen. Ons als ACW zó organiseren dat we toch op elk niveau de gesprekstafel blijven aanbieden voor alle organisaties, lijkt mij van het allergrootste belang. Daarvoor zullen we ook moeten kunnen rekenen op hun aller engagement.

Ook netwerkvorming extern moeten we blijven uitbouwen, alhoewel ik vind dat we de voorbije jaren terzake al heel wat gepresteerd hebben. Een grote uitdaging vind ik het om vanuit die netwerking te komen tot een structureel samenwerkingsverband met kansengroepen. Voor hen blijft de drempel om zich te engageren in onze beweging hoog. Ik denk niet dat het lukt om morgen een representatieve vertegenwoordiging van hen in al onze organisaties te hebben. Vandaar de tussenstap en -fase van netwerking en structurele samenwerking. Dienstbaarheid en beschikbaarheid moeten onze eerste signalen van een grotere betrokkenheid zijn. Betrokkenheid die moet leiden tot dialoog en participatie.

OPNIEUW DE BOER OP

Ook ik weet niet hoe we het extremisme in onze samenleving best aanpakken. Maar ik geloof wel in het bijbrengen van inzichten, het aanreiken van keuzen aan mensen. Ik meen dat, naast de grote congressen over onze eigen organisatie, wij de komende jaren vooral ook nood zullen hebben aan 'actualiteitscongressen', aan uitleg over de komende uitdagingen, wat mensen onzeker maakt en waarover ze vragen hebben: vergrijzing (pensioen, brugpensioen, pensioenleeftijd...), werkzekerheid in het nieuwe Europa, gezondheidszorg... We moeten onze mensen wapenen, hen argumenten geven zodat ze mee kunnen discussiëren op familiefeestjes, in de voetbalkantine, aan de toog. De massamedia hebben de rol van de gildenhuizen, van de parochiezalen van vroeger niet overgenomen. We moeten opnieuw zélf de boer op om het de mensen uit te leggen, hen de gelegenheid te geven hun vragen te uiten. Om de inhoudelijke discussie weer te voeren. Mensen moeten verstaan en weten waarom iets zus of zo

is en waarom wij daar zo of anders over denken. Dit is een basisvoorwaarde om mensen te kunnen mobiliseren.

STRIJDBAARDER WORDEN

Spitse taal noemen we dat. Ik doe echt een oproep om daarin veel meer te investeren. Nog te vaak stel ik vast dat we daar onvoldoende mee bezig zijn. *Visie* is het meest verspreide sociale weekblad van Vlaanderen. We gebruiken het te weinig. Met nog iets meer bundeling van krachten en middelen en een wat hoger 'strijdersgehalte' moet het mogelijk zijn *Visie* op te tillen tot de Vlaamse sociale *Knack* die je elke week móet gelezen hebben om te weten wat op sociaal vlak in Vlaanderen beweegt.

Naast *Visie* is er natuurlijk nóg leven in communicatieland. Regionale tv, ondersteuning van culturele projecten met sociale inslag... En vooral de dagelijkse reflex om telkens als we iets te vertellen hebben dit ook wereldkundig te maken. Op alle niveaus kort op de bal spelen. Ons gedacht zeggen over wat er in de samenleving gebeurt.

Ook zou het goed zijn in onze communicatie veel meer het 'clusterbeeld' te gebruiken. Het maakt, voor onze eigen mensen en voor de buitenwereld, het plaatje zoveel herkenbaarder.

SAMENWERKING TUSSEN VRIJGESTELDEN: VOORBEELD VOOR VRIJWILLIGERS BIJ BEWEGINGSUITBOUW

We willen de sociale grondstroom in Vlaanderen gaande houden en versterken. Daarom, zo is onze overtuiging, moeten we in elke gemeente basiswerkingen hebben. Het congres heeft ons als opdracht gegeven dat vooral sámen te doen, om elkaar hierin te hel-

pen, te steunen en te bemoedigen. Vanuit het ACW vind ik het een uitdaging te werken aan een grotere onderlinge betrokkenheid van alle vrijgestelden die met basiswerking bezig zijn. Voorbeelden strekken, beweer ik altijd. Als de beroepskrachten al veel meer met elkaar zullen samenwerken, zal dat automatisch afstralen op de lokale werkingen zelf. In de mate dat we erin lukken om inzake samenwerking tussen vrijgestelden stappen vooruit te zetten, zullen we er ook in slagen om plaatselijk de verbondenheid en de samenwerking te versterken. Een bewegingshuis waar mensen de hele beweging ook herkenbaar aanwezig zien, kan dat alleen maar ondersteunen.

GRAS GROEIT NIET SNELLER DOOR ER AAN TE TREKKEN

Het congres heeft de centrale plaats van de vrijwilliger in onze beweging bevestigd. Naar mijn aanvoelen zelfs versterkt. Ik vind dan ook dat we dit de komende jaren concreet moeten maken. In ons verbond willen we in alle geval gaan voor een grotere 'responsabi-

lisering' van de vrijwilliger. Het is mogelijk dat vrijwilligers meer verantwoordelijkheden dragen. Aan de vrijgestelden om hen daarbij te ondersteunen en te begeleiden...

Daarnaast is ook de sfeer, de cultuur waarin dat vrijwilligersengagement zich afspeelt van zeer groot belang. Ik heb altijd geleerd dat mensen zich goed in hun vel moeten voelen als ze zich in een groep willen engageren. Het kan niet altijd allemaal functioneel zijn. Het moet ook leuk zijn. Plezierig en met veel spontaniteit. Als die ambiance er is, dan word je niet moe, dan blijf je de energie opbrengen om morgen enthousiast weer verder te doen. Een derde element dat ik belangrijk vind voor de vrijwilligerswerking in onze beweging is het levensnabij zijn. Bezig zijn met die dingen die de mensen bezig houden en zo dicht mogelijk bij onze mensen staan. Ik ben ervan overtuigd dat het lokale, nog veel meer dan nu, belangrijker zal worden voor het mobiliseren van vrijwilligersengagement.

In alle geval moeten we ervoor zorgen dat vrijwilligersengagement bij ons zeer goed gedijt. En vooral niet vergeten dat het ook plezierig moet blijven.

Bart Neiryck (voorzitter KAJ Nationaal)

Oog hebben voor jong

Vijftig gele *t-shirts* met de slogan 'Oog voor jong, gewoon doen', een subtiele maar duidelijke boodschap van de jongerenorganisatie KAJ aan het ACW, enkele rake tussenkomsten, de *mexican wave* op het tv-journaal. Het zijn beelden die vele congresgangers ongetwijfeld zijn bijgebleven. Hoe gaan we daar nu mee verder?

Met onze opvallende aanwezigheid en inhoudelijk sterke tussenkomsten hebben we, denk

ik, aangetoond dat KAJ nog steeds op de kaart staat en zich mee actief wil inzetten voor samenwerking binnen de christelijke arbeidersbeweging. Dat schept inderdaad kansen, waar we sterk in geloven.

SAMENWERKING

KAJ is bereid te streven naar meer samenwerking, liefst zo veel mogelijk op lokaal vlak. In steden en gemeenten waar diverse deelorga-

nisaties en andere sociale verenigingen actief zijn, kan dat alleen maar positief uitvallen, mits inspanningen van beide kanten. Doorstroming, ondersteuning, verjonging en respect zijn daarbij van essentieel belang.

Doorstroming staat voor het aflijnen van verschillende (deel)organisaties naar doelgroep en leeftijd, dit om onderlinge concurrentie tegen te gaan. Op een bepaald moment is het gezond dat men vanuit KAJ doorstroomt naar KWB of KAV. En ook vanuit deze laatste kunnen mensen op zeker ogenblik (pensioen?) beter naar KBG overstappen. Doorstroming werkt verjonging in de hand. Jongeren in de koepel aantrekken, betekent vanzelfsprekend ook dat anderen moeten plaatsmaken voor nieuwe, jonge mensen met nieuwe ideeën. Dit verloopt moeizaam. Lokale ACW-besturen moeten een gezonde *mix* vormen van mensen uit de verschillende organisaties, van uiteenlopende leeftijd en met een hedendaagse agenda. Trouwens, het zijn niet de agenda of het programma van de organisatie die mensen doen aansluiten en samenkomen. Nee, veeleer de groepsfeer en het groepsgevoel. Je begrijpt allicht dat de lokale KAJ-verantwoordelijke niet graag naar een ACW-bestuur gaat waar een vergrijsde club al twintig jaar vastgeroest zit in haar structuren, aanbod en manier van werken. Respect voor elkaars mening en verschillende generaties is belangrijk. Laat KAJ en KBG zijn wie ze (willen) zijn, en vul elkaar aan op de raakvlakken die er *sowieso* zijn, verkeersveiligheid bijvoorbeeld. Ook is het belangrijk dat de organisaties *samen* de agenda's van structurele overlegmomenten bepalen. Dat was ook een van onze ingebrachte amendementen. Deelnemen aan een vergadering waar je moet luisteren naar de vastgelegde/opgelegde agenda en enkel bij de variapunten iets kunt inbrengen,

bevordert nu niet bepaald samenwerking. Wij gaan uit van een actieve samenwerking, geen formele.

Op het congres hebben we het ook gehad over het prioritaire samenwerken met jongerenorganisaties binnen de koepel. Het voorgaande valt hier niet van los te koppelen. Als doorstroming en samenwerking binnen de koepel opnieuw een feit wordt, zal de krampachtige vraag om samen te werken met alle jongeren uiteindelijk vervagen. Het idee dat het ACW initiatieven moet opzetten voor jongeren komt haast over als een wanhoopspoging. Als iemand die *kán* en *móet* organiseren, zijn in de eerste plaats wij dat wel.

Deze samenwerking start voor ons lokaal, maar biedt vanzelfsprekend ook mogelijkheden op bovenlokaal niveau. Met KAJ willen we zeker de bestaande contacten in verbonden en provincies aanhalen en versterken. Wij doelen hier trouwens niet alleen op het ACW. Wij denken dat samenwerking met alle organisaties binnen de beweging mogelijk is. Voor enkele grote dossiers - ons arbeidsdossier bijvoorbeeld of KAmeleJon - zou het nuttig zijn om eens met ACV en CM rond de tafel te zitten.

KAmeleJon

KAJ is al een tijdje bezig met het opstarten in enkele grote steden van KAmeleJon. Deze vormings- en ontmoetingscentra zijn belangrijk voor de maatschappelijke activering van jongeren in de stad. KAJ probeert met KAmeleJon ook een aantal samenwerkingsverbanden te realiseren en een portaalhuis te zijn voor diverse sociale organisaties en instellingen of diensten. We creëren een lage drempel en bereiken zo in deze huizen ook

echt jongeren. Op die manier kunnen we ze gemakkelijker in contact brengen met een Vlaams Centrum voor Levensvorming (VCVL), Jongerenadviescomité (JAC), Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB), of een dokter die er spreekuur heeft.

Als het ACW het heeft over bewegingshuizen, zien wij daarin óók een mogelijkheid om meer samen te werken. We kunnen ten minste eens overleggen om de samenwerkingsmogelijkheden te bekijken en eventueel te concretiseren.

EXTREEM-RECHTS EN POLITIEK

Op het congres zijn we scherp uit de hoek gekomen in verband met de opstelling van het ACW tegenover extreem-rechts. Wat dat betreft bevatten de actieplannen al goede standpunten, wij hebben gevraagd om ze ook op te nemen in de krachtlijnen.

KAJ ziet dit overigens in een bredere context. Dit is niet enkel een politieke, maar ook een maatschappelijke discussie. Eigenlijk kunnen we daarin nog verder gaan. We moeten niet enkel extreem-rechts bannen, nee, alle vormen van extremisme zijn uit den boze.

Als jongerenbeweging roepen we iedereen voortdurend op tot verdraagzaamheid en respectvol omgaan met elkaar. Als KAJ een missie en een visie heeft waarin we specifieke aandacht betonen voor bepaalde kensengroepen, dan móeten we reageren tegen de huidige verrechtsing van onze maatschappij. We hopen hierin zowel binnen als buiten de beweging een grote rol te kunnen spelen.

Dit laatste is een belangrijke taak voor de ACW-mandatarissen, om in de politiek ook de jongerenstandpunten aan te kaarten en te verdedigen.

Mieke Van Nuland (redactielid - voorzitter van ACW-Mechelen Stad)

Werk aan de winkel, ook voor lokale afdelingen!

Was het ACW-congres geslaagd? Hebben we er wat aan voor onze lokale werking?

Het antwoord is zeker 'ja', maar heeft niet alleen betrekking op het congres zelf, maar ook op wat er aan voorafging. Want 'het congres' was slechts het laatste onderdeel van een proces dat meer dan een jaar geleden in gang werd gezet. Een proces, opgezet als een stappenplan om van een ruime gedachtwisseling uit te monden in duidelijke krachtlijnen en concrete actieplannen. In iedere fase zaten interessante 'leerpunten'!

BOEIENDE DISCUSSIES VOORAF

Als kern stapten we in dit proces vanaf de eerste ronde: het discussieforum in ons verbond, najaar 2003. Samen hardop nadenken en suggesties formuleren en noteren rond onder meer 'koepel met pit'; 'krijg het gezegd'; 'stad in beweging'... het deed ideeën opborrelen voor de eigen werking. Het geheel was goed voorbereid en met de gehanteerde werkvorm kon iedereen aan bod komen. Je zat als het ware in een discussie en een uit-

wisseling van ideeën, zowel voor het grote ACW als voor je eigen afdeling of kern. De uitdagingen voor 'het' ACW konden zonder moeite worden overgeplaatst op het lokale niveau, en de originele en vaak creatieve oplossingen leverden heel wat inspiratie op voor de eigen aanpak in kern of afdeling. Het was een oefening waarbij 'hoofd, hart en handen' werden aangesproken: een stap in het proces die niet alleen ideeën leverde, maar ook draagvlak en verbinding creëerde.

Zowat een jaar later, najaar 2004, pikten we als kern de draad opnieuw op met een bespreking van de ontwerp-krachtlijnen en -actieplannen.

We voerden de discussie vertrekkend van twee vragen: wat vinden we sterk in de teksten, wat willen we onderstrepen? Wat vinden we zwak, wat ontbreekt, wat dient bijgestuurd? Opnieuw werd het een interessant debat: bovengenoemde twee vragen verplichtten ons om stil te staan bij wat we nu al doen of niet doen. Dat leverde niet alleen een aantal amendementen op, maar ook de aanzet om een aantal krachtlijnen en actieplannen te vertalen naar onze lokale werking. Het was boeiend om opnieuw de lijn door te trekken: zowel van beneden (de kern) naar boven ('het' ACW), als in omgekeerde zin.

Het congres zelf bood geen verrassingen meer, maar was op velerlei manieren attractief: de grote betrokkenheid van al die vrijwilligers is op zich al een fascinerend gegeven. Hoeveel (avondlijke) uren hebben zij en duizenden andere vrijwilligers het laatste jaar niet gespendeerd aan nadenken en discussiëren over de rol en de toekomst van het ACW? Spreken van een bont deelnemersveld is overdreven: de grijzende heren voerden op het

congres duidelijk de boventoon. De goedgekeurde vernieuwing, verjonging en verbreding moeten daar (snel) verandering in brengen. Boeiend waren ook de discussies in de werkgroepen: niet alleen omdat vaak met goed onderbouwde argumenten de bijsturing van sommige teksten werd bepleit, maar vooral ook omdat bij herhaling het structurele spanningsveld tussen ACW en deelorganisaties betreden werd. Onder en tussen de woorden kon je de temperatuur meten van het conservatisme.

VERTALING NAAR LOKALE WERKING

Hoe we met de resultaten' van dit congres/proces verder aan de slag gaan, is een vraag voor onze eerstvolgende kernvergadering. Het uittekenen van een meerjarig 'lokaal' actieplan kan de interessante ideeën en uitgangspunten van het congres hoger tillen dan het niveau van de goede voornemens. In dat plan moeten in de eerste plaats de ideeën en actiepunten die we in aanloop naar het congres noteerden en formuleerden, een plaats krijgen. Het wordt een stimulerende uitdaging om ook nu, na het congres, nog eens alle teksten te overlopen vanuit de vraag: hoe vertalen we een en ander naar onze lokale werking.

Een lokaal actieplan laat toe om systematisch de werking te toetsen aan de krachtlijnen en actieplannen en ze indien nodig bij te sturen. Want niet alleen op het hoogste niveau, maar ook in onze eigen werking is er nood aan klare taal, meer slagkracht, meer samenwerking, meer inspraak en een sterker sociaal beleid. En met de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 in zicht, staat ook de versterking van de politieke strategie hoog op de agenda. Er is dus werk aan de winkel!